

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Projekt MAP rozvoje vzdělávání pro SO ORP Čáslav II

r. č.: CZ.02.3.68/0.0/0.0/17_047/0009051

Zápis ze setkání Pracovní skupiny pro rozvoj čtenářské gramotnosti a k rozvoji potenciálu každého žáka, které se konalo formou webinaru dne 26. května 2020 v prostředí Google Meet od 16:00 do 17:30 hod.

Přítomni: viz.: PDF vizuál události, Print Screen pozvánky na událost a Print Screen z webinaru

Setkání uvedla za MAP Čáslavsko Mgr. Petra Kobelová – vedoucí Pracovní skupiny pro rozvoj čtenářské gramotnosti a k rozvoji potenciálu každého žáka, webinaru Jak vyžrát na knihy? pak účastníky provedla Klára Smolíková.

Na základě předchozího vynikajícího ohlasu na prezenční seminář Kláry Smolíkové v roce 2019, který byl zaměřen na širší publikum mateřských i obou stupňů základních škol, jsme i pro letošek naplánovali setkání pedagogů s touto úspěšnou autorkou dětských knih, lektorkou a metodičkou. Tentokrát se paní Smolíková zaměřila na klíčové stádium pro rozvoj a podporu čtenářské gramotnosti – a to na čtenářskou pregramotnost. Webinar byl primárně cílený na pedagožky z mateřských škol a prvních tříd škol základních, ale zájem projevil i knihovnice. Ty se také v hojném počtu zúčastnily. Webinar Kláry Smolíkové byl zaměřený na to, jaké aktivizační metody a techniky využít pro nastartování dětského čtenářství. Jednotlivé aktivity paní Smolíková demonstrovala na svých publikacích a zároveň nám poskytla cenné rady a tipy, jak využít nejen její knihy, ale zpřístupnila nám také své pracovní listy, které má za dlouhá léta lektorování prověřené a odzkoušené. Pozitivní energii do žil nám vlila informace, že nastartovat čtenářství u dětí lze v jakémkoli věku. V počátku vyzdvihla důležitost vhodného prostředí, které poskytne bezpečí a zázemí dětským čtenářům, dalším stavebním kamenem je pak čas, který dětem jako průvodci věnujeme, a v neposlední řadě je důležitá i atraktivita nejen prostředí, ale i krásných nových knih, které pak dokáží děti bezesporu zaujmout.

Paní Smolíkové se během celé své kariéry věnuje popularizaci. I většina jejích knih jsou učebnice a pracovní listy. Ovšem i její beletristické publikace děti podprahově vzdělávají a můžeme je zaškatulkovat jako populárně naučné.

Během svého webinaru nás paní Smolíková naučila, jak s jejími texty a pracovními listy správně pracovat. Dostalo se nám rady, jak v dnešní době feminizace literatury zaujmout i kluky. Doporučila pedagožkám, aby se nesnažily za každou cenu vést chlapecké čtenáře pouze cestou beletrie, daleko přirozenější je pro ně četba techničtějšího typu literatury – návody, pokusy – za příklad dala mimo jiné i publikace Martina Sodomky Jak postavit auto apod. Mezi její publikace, skrze které lze zaujmout i chlapce, patří série knih o vynálezci Alvovi. Vymyšlením vynálezů a vystřihováním součástek z pracovních listů a následnou prezentací svých nápadů, dokážeme nejen chlapce aktivizovat a rozvíjet jejich slovní projev a slovní zásobu, která většinou pokulhává za velkou imaginací.

Práce s obrazovým materiálem a diskuze nad obrázky a pracovními listy jsou pro nečtenáře a začínající čtenáře ideálními aktivizačními metodami. K rozvoji slovní zásoby tak lze využít i publikaci Čertice Dorka, která pracuje převážně s frazémy typu „chytat někoho a slovo“ nebo „vzít nohy na ramena“, na podobném principu pak funguje i kniha, která vyšla teprve nedávno, Kvídovy přeslechy. Na základě

kladného ohlasu na příběhy čertice Dorky pak vznikly také knihy o knižořroutech, kde si paní Smolíková opět posvítla na frazémy, nyní ale v úzké souvislosti se čtenářstvím („zakousnout se do knihy“, „zašít se někam s dobrou knihou“, „ten kluk je knihomol“).

Paní Smolíková je velkou propagátorkou a popularizátorkou komiksů. Komiksy jsou ideální médium, které slouží jako vstupenka do dětského světa fantazie. Skrze komiksy můžeme u dětí aktivizovat čtenářství a dá se jejich prostřednictvím skvěle pracovat i s nečtenáři díky velké vizuální podpoře. Kamenem úrazu ovšem bývá jejich zatracování nejen kantory, ale mnohými dospělými obecně, kteří nevědí, jak s nimi pracovat nebo je dětem předčítat. Předčítat komiksy lze, je to samozřejmě značně specifická forma práce s knihou, ale není nemožná – je zde jen potřeba určitá komiksová gramotnost. Vyprávění si o komiksu naopak rozvíjí slovní zásobu, ideální je pro jejich četbu menší skupina nebo forma prezentace přes projektor, případně předpřipravené (zalamované) pracovní listy. Komiksový příběh je vlastně divadelní hra, dá se skvěle převést do formy scénky, díky níž děti opět rozvíjí svůj samostatný projev, slovní zásobu.

Paní Smolíková pak také vyzdvihla důležitost nejen komiksových knih, ale i rubrik v nově vycházejících dětských časopisech jako například Tečka nebo Bublifuk.

Dobře se s nečtenáři pracuje i s knihou Řemesla, kde můžeme dětem ukázat, že i v době, kdy ne všichni uměli číst, lidé komunikovali pomocí symbolů a obrazů – viz. podkova na dílně podkováře atp. Avizovala také knihu Devět malých zahradníků, která bude v dohledné době vycházet a na ní spolupracovala společně s VISKem v rámci projektu Potraviny. Publikace znázorňuje 12 obrazů = 12 měsíců tak, jak se promítají do života na zahradě. Díky obrazovému materiálům můžeme rozvíjet pojmy a zprostředkovávat informace, pomocí příběhu dětských hrdinů pak podpoříme rozvoj vztahů a emoční inteligence u žáků.

Na závěr webináře byl dán prostor pro dotazy účastníků.

Zapsala:

Mgr. Petra Kobelová

Vedoucí PS pro rozvoj čtenářské gramotnosti

Zápis ověřil:

Mgr. Norbert Kobela

Manažer projektu